

Jon páter az elhurcolt gyerekek nyomában

Jon Cortina jezsuita páter vézna ember. Az El Salvadorból elhurcolt gyerekeket kutatja föl. Foglalkozását tekintve pap és mérnök. Amikor a háborúban szükség volt rá, képes volt láthatatlanná válni. Aztán fölbukkant, amikor úgy tűnt, nincs már remény.

Ezt magam tapasztaltam meg, amikor háború dúlt a sűrűn lakott közép-amerikai kisállam, El Salvador Chalatenango provinciájában. Reggelenként jöttek az amerikai felderítőgépek. A szomszédos Honduras amerikai bázisáról indultak. Olyan rendszerességgel jöttek, hogy hozzájuk lehetett igazítani az órát. Később aztán a salvadori légierő bombázói jöttek, és az amerikai hadsereg által kijelölt célokat bombázták. Vagy salvadori katonai helikopterek jöttek, és ún. elit csapatokat dobtak le. 1988 karácsonyán, amikor Guarchila faluban elcsitult a harci zaj, előjött Jon Cortina páter. Együtt ünnepelte velünk az eucharisziát. Szakszerűen segített megjavítani a hadsereg által napközben szétrombolt vízvezetékét.

Jó másfél év múltán láttam viszont. Jon páter salvadori jezsuita rendtársa it egy, a világhírű teológus, Jon Sobrino kivételével mind legyilkolták. A bázisközösségek lelkipásztorai voltak, és a felszabadítási teológia műve-

lői – magánemberként pedig kosárlabda- és futballrajongók. A papok legyilkolása a kormányhadsereg egyik „kőd előttem, köd utánam” akciója során ment végbe 1989 novemberében, röviddel a Berliini Fal leomlása után.

Jon Cortina hű maradt ügyéhez. A salvadori szegényekért él. Ma sem retten vissza élete kockáztatásától. Azokat a gyerekeket kutatja föl, akik a salvadori háborúban „vesztek el”, miután a kormányhadsereg lemészárolta vagy elűzte hozzátartozóikat. Néhányukat egyszerűen részvétekből vitték el, miután anyjuk, testvéreik vagy nagyszüleik meghaltak vagy elmenekültek. Másokat azért hurcoltak el, hogy jómódú házaspároknak adják el őket. Az – egészséges – gyerekek iránti kereslet tekintélyes volt Közép-Amerika polgári családjaiban, s még inkább az Egyesült Államok és Nyugat-Európa fizetőképes párpai részéről.

A páter azt mondja: „553 élő gyerekek van, utánuk kutatok. Munkám 1993-as kezdete óta 170 gyereket találtam meg. Állítólag 15 gyereket már halott. 25 eset »nagyon bonyolulttá vált«. 20-25 gyerek lakik katonai településeken; tudjuk, hol. Eddig összesen 93 gyereket tudtam ismét hazavinni salvadori családjába.”

A pap által megnevezett számok szenvedést, sorsokat és fájdalmat jeleznek. A hozzátartozók részéről, akik többnyire szegény emberek, s a gyerekek részéről, akiket a háború a lehető legbrutálisabban megsebesített lelkekben, de a jó szándékú és mit sem sejtő befogadó szülők részéről is, távol Közép-Amerikától. Ők Németországban, Hollandiában, Olaszországban, Svájcban és az USA-ban laknak, s a kitarító Jon Cortinával fenntartott kapcsolat hívja fel figyelmüket arra, mi csoda szenvedéstörténet húzódik meg a gyakran boldog örökbefogadási történet mögött.

„Nem akarjuk, hogy a külföldön örökbefogadott gyerekeket visszahozzák. Már húsz év körüliek, elég nagyok ahhoz, hogy maguk döntsenek”, mondja Jon Cortina, a rendíthetetlen jezsuita, akit makacs, bizonyos családok békéjét megzavaró kutatásai miatt már halállal is fenyegettek, majd így folytatja: „A salvadori hadseregben a háború idején virágzott Alfredo Jimenez őrnagy biznisze. Időközben elítélték őt. Mit csinált? A katonai bevételek során gyerekeket rabolt vagy raboltatott el, hogy később örökbefogadások keretében külföldön eladja őket. Ügyvédek egész hálózata dolgozott neki, külföldön is.”

Thomas Seiterich-Kreuzkamp

Forrás: Publik-Forum, 2001/20

Fernanda sebhelyei

Egyik braziliai gyermekfalunkban két évvel ezelőtt láttam először Fernandát. Akkor ötéves volt, és önfeledten fogócskázott az egyik, gyakorlatát ott töltő német nővel. Amikor azon kiütköztek a fáradság világos jelei, Fernanda sugárzóan futott felém, és értésremre adta, hogy velem akarja folytatni a játékot. Leheletnyi esélyem sem volt! Egy csaknem két méter magas európai, aki réges rég maga mögött hagyta már az aktív fogócskázás időszakát, a számára szokatlan brazil szándálban hogyan is kapjon el egy meztláb rohanó kis lidércfényt? Egy idő után elismertem, hogy elvesztettem a játékot, de nála nyertem. Ha a következő napokban meglátott, mindig játszani akart velem.

A nevelőszülőktől megtudtam, hogy Fernanda jó egy éve él a gyermekfaluban, mivel anyja sem róla, sem nővéréről nem tud gondoskodni. E tartóko-

dásom során sajnos nem jutott több idő közös játékra, mivel sok mindent kellett elintéznem a falun kívül.

Néhány hónap múltán ismét Braziliában jártam, és Fernanda számára úgy tűnt, mintha csak néhány napra lettem volna távol. Rögtön az első estén elvitt magával az óvodába, hogy megmutassa nekem írás- és festéskísérleteinek eredményét. Mivel ezúttal valamivel több időm volt, és napközben is gyakran voltam a gyermekfaluban, magától értetődőnek tekintette, hogy közösen festünk, vágunk ki papírképeket, állítunk össze kirakójátékokat – vagy fogócskázunk. Különösen az utóbbit élvezte újból és újból – hiszen természetesen ő nyert.

Inkább csak úgy öntudatlanul tűnt fel nekem, hogy a nagy meleg ellenére a kicsi mindig ujjas pólót vagy inget visel. Hamarosan világossá vált számomra, miért. Eppen a mászókan

játszottunk, amikor Fernanda hirtelen megkérdezte, hogy karjaimba venném-e. Gyorsan bólintottam, s ő már ugrott is. Közben felcsúszott bal ingujja, s megláttam felkarján a csúnya, hosszú sebhelyeket. Amikor észre vette tekintetemet, gyorsan a számra tette a kezét, és intett: „Ne kérdezz!”

A nevelőszülők tanúi voltak játéknak és az ő reakciójának. Este aztán megtudtam, hogy két-három éves korában anyjának akkori partnerre megsebesítette, hogy koldulás közben nagyobb részvétet keltsen.

A gyermekfaluba kerülése után több mint egy évig tartott, amikor már nem futott el a férfiaktól, és legalább nevelőapjában megbízott. De rajta kívül eddig még egyetlen férfinak sem engedte meg, hogy a karjába vegye.

Dieter Grohmann

Forrás: Publik-Forum, 2003/8